

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 8

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń spełnia wymagania wskazane poniżej.

I. Azja - kontynent kontrastów

- Wskazuje Azję na mapie świata oraz rozpoznaje wybrane oceany, morza, półwyspy, wyspy, góry, wyżyny, niziny i rzeki.
- Odczytuje z mapy podstawowe informacje o położeniu i ukształtowaniu powierzchni kontynentu
- Wymienia wybrane strefy klimatyczne i roślinne Azji oraz rozpoznaje monsun letni i zimowy na prostym schemacie.
- Odczytuje podstawowe dane o temperaturze i opadach z klimatogramu
- Wyjaśnia pojęcia wulkan, trzęsienie ziemi i tsunami oraz wskazuje na mapie Pacyficzny Pierścień Ognia.
- Rozpoznaje podstawowe elementy budowy wulkanu na ilustracji
- Wymienia główne rośliny uprawne Azji i wskazuje wybrane obszary ich występowania.
- Podaje podstawowe warunki potrzebne do uprawy ryżu.
- Wskazuje Japonię na mapie, wymienia jej główne wyspy i rozpoznaje podstawowe cechy środowiska.
- Podaje przykłady zagrożeń naturalnych występujących w Japonii.
- Wymienia wybrane działy nowoczesnego przemysłu Japonii i podaje przykłady znanych produktów.
- Wskazuje znaczenie transportu morskiego i szybkich kolei.
- Wskazuje Chiny na mapie i rozpoznaje obszary dużej oraz małej gęstości zaludnienia.
- Wymienia podstawowe czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności.
- Wymienia wybrane produkty i gałęzie przemysłu Chin oraz wskazuje główne ośrodki gospodarcze na mapie.
- Podaje przykłady znaczenia Chin w handlu światowym.
- Wskazuje Indie na mapie, wymienia wybrane wielkie miasta i główne rośliny uprawne.
- Wyjaśnia prostymi słowami pojęcie slumsów i podaje przykład nowoczesnej gałęzi gospodarki.
- Wskazuje Bliski Wschód i wybrane państwa na mapie oraz wymienia główne surowce regionu.

II. Afryka - środowisko, gospodarka i problemy rozwojowe

- Wskazuje Afrykę na mapie, rozpoznaje równik, zwrotniki, najważniejsze rzeki, jeziora i formy rzeźby.
- Wymienia główne strefy klimatyczne i krajobrazowe kontynentu.
- Wskazuje Sahel na mapie i wymienia podstawowe cechy jego klimatu oraz gospodarki.
- Wyjaśnia pojęcie pustynnienia i podaje jeden przykład jego skutku.
- Wymienia główne działy gospodarki Afryki i przykłady surowców mineralnych.
- Wskazuje na mapie wybrane obszary wydobywania lub produkcji rolnej.
- Rozróżnia pojęcia głód i niedożywienie oraz wskazuje na mapie wybrane obszary występowania problemu.
- Wymienia podstawowe przyczyny i skutki niedoboru żywności.
- Wskazuje Kenię na mapie.
- Rozpoznaje safari, park narodowy.

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

- Wskazuje Amerykę Północną i Południową oraz najważniejsze oceany, góry, niziny, rzeki i jeziora.

- Rozpoznaje podstawowy południkowy układ form rzeźby na mapie
- Wyjaśnia pojęcia tornado i cyklon tropikalny.
- Wymienia podstawowe zagrożenia związane z tymi zjawiskami.
- Wskazuje Amazonię i Amazonkę na mapie oraz wymienia podstawowe cechy lasu równikowego.
- Podaje przykłady gospodarczego wykorzystania obszaru i skutków wylesiania.
- Wymienia przykłady rdzennych społeczności Ameryki.
- Rozpoznaje, że ludność Ameryk jest zróżnicowana etnicznie i kulturowo.
- Wyjaśnia pojęcia urbanizacja, aglomeracja, megalopolis i slumsy oraz wskazuje wybrane wielkie miasta.
- Rozpoznaje obszary gęsto i słabo zaludnione na mapie.
- Wskazuje Stany Zjednoczone i Dolinę Krzemową na mapie oraz wymienia główne działy gospodarki
- Wskazuje Australię i Oceanię na mapie, rozpoznaje wybrane pustynie, góry, rzeki i wyspy.
- Wymienia podstawowe cechy suchego klimatu.
- Wskazuje największe miasta Australii i rozpoznaje obszary dużej oraz małej gęstości zaludnienia.
- Wymienia główne działy gospodarki i przykłady surowców mineralnych.

V. Obszary okołobiegunowe

- Wskazuje Arktykę i Antarktydę na mapie oraz wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z lodem.
- Wymienia przykłady roślin i zwierząt obszarów polarnych.
- Podaje przykłady zmian obserwowanych w zlodzeniu obszarów polarnych i wymienia podstawowe skutki dla przyrody.
- Odczytuje prostą mapę, fotografię lub wykres przedstawiający zmianę zasięgu lodu.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń spełnia wymagania wskazane poniżej oraz wymagania przewidziane dla ocen niższych.

I. Azja - kontynent kontrastów

- Opisuje linię brzegową, główne elementy rzeźby i sieci rzecznej Azji oraz podaje przykłady rekordów geograficznych.
- Samodzielnie posługuje się mapą ogólnogeograficzną i poprawnie stosuje podstawowe nazwy geograficzne.
- Opisuje cechy klimatu monsunowego i wskazuje obszary jego występowania.
- Porównuje podstawowe warunki klimatyczne dwóch wybranych części Azji na podstawie map i klimatogramów.
- Opisuje przebieg erupcji, trzęsienia ziemi i powstawania tsunami oraz podaje przykłady ich skutków.
- Wskazuje na mapie obszary Azji szczególnie narażone na aktywność sejsmiczną i wulkaniczną.
- Opisuje korzystne i niekorzystne warunki rozwoju rolnictwa w Azji oraz wyjaśnia znaczenie nawadniania.
- Odczytuje z mapy gospodarczej rozmieszczenie głównych upraw.
- Opisuje górzystość kraju, niewielki udział terenów rolniczych oraz skutki wyspiarskiego położenia.
- Wyjaśnia podstawowe zasady zachowania podczas trzęsienia ziemi lub tsunami.
- Opisuje podstawowe cechy gospodarki Japonii oraz wyjaśnia, dlaczego kraj importuje wiele surowców.
- Odczytuje dane dotyczące struktury zatrudnienia lub produkcji.
- Opisuje nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin i wskazuje główne obszary koncentracji osadnictwa.
- Odczytuje proste dane o zmianach liczby ludności i urbanizacji.
- Opisuje główne kierunki rozwoju przemysłu, usług, transportu i rolnictwa Chin.

- Opisuje podstawowe cechy środowiska, rozmieszczenia ludności oraz zróżnicowania kulturowego Indii.
- Odczytuje dane dotyczące liczby ludności, zatrudnienia lub udziału sektorów w gospodarce.
- Opisuje warunki przyrodnicze, znaczenie ropy naftowej i wybrane elementy kultury regionu.
- Wyjaśnia, czym jest OPEC i odczytuje informacje z mapy zasobów surowcowych.

II. Afryka - środowisko, gospodarka i problemy rozwojowe

- Opisuje ukształtowanie powierzchni, sieć rzeczną i symetryczny układ stref środowiska po obu stronach równika.
- Odczytuje podstawowe dane z map klimatycznych i klimatogramów.
- Opisuje przyczyny trudnych warunków gospodarowania oraz rolę rolnictwa i pasterstwa w życiu ludności.
- Rozpoznaje działania człowieka przyspieszające degradację gleby.
- Opisuje znaczenie rolnictwa i przemysłu wydobywczego oraz podaje przykłady nowoczesnych usług.
- Odczytuje proste dane dotyczące zatrudnienia lub PKB wybranych państw.
- Opisuje wpływ suszy, ubóstwa, konfliktów i słabej infrastruktury na dostęp do żywności.
- Odczytuje informacje z mapy, wykresu lub krótkiego tekstu źródłowego.
- Opisuje podstawowe walory przyrodnicze i kulturowe Kenii oraz znaczenie infrastruktury turystycznej.
- Odczytuje proste dane dotyczące ruchu turystycznego

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

- Opisuje cechy ukształtowania powierzchni obu Ameryk i porównuje ich linię brzegową oraz sieć rzeczną.
- Samodzielnie odczytuje informacje z mapy ogólnogeograficznej.
- Opisuje różnice między tornadem a cyklonem tropikalnym oraz podstawowe warunki ich powstawania.
- Podaje zasady bezpiecznego zachowania i odczytuje prostą mapę trasy huraganu.
- Opisuje klimat, roślinność i sieć rzeczną Amazonii oraz główne kierunki działalności człowieka.
- Rozpoznaje na ilustracjach lub mapach zmiany powierzchni lasu.
- Opisuje podstawowe przyczyny zróżnicowania ludności oraz wybrane elementy kultury społeczności rdzennych.
- Korzysta z mapy lub krótkiego tekstu źródłowego do przedstawienia ich sytuacji.
- Opisuje cechy megalopolis Ameryki Północnej i przyczyny powstawania slumsów w Ameryce Południowej.
- Odczytuje dane o udziale ludności miejskiej.
- Opisuje podstawowe cechy rolnictwa, przemysłu i usług USA oraz czynniki rozwoju Doliny Krzemowej.
- Odczytuje proste dane o PKB, produkcji lub handlu.

IV. Australia i Oceania

- Opisuje ukształtowanie powierzchni, rozmieszczenie stref klimatycznych i niedobór wód powierzchniowych.
- Wyjaśnia pojęcie basenu artezyjskiego i wskazuje znaczenie wód podziemnych.
- Opisuje koncentrację ludności na wybrzeżach oraz podstawowe cechy rolnictwa, górnictwa i usług.
- Podaje przykłady walorów przyciągających imigrantów i turystów.

V. Obszary okołobiegunowe

- Opisuje główne cechy klimatu i środowiska Arktyki oraz Antarktydy.
- Wyjaśnia różnicę między oceaniczną Arktyką a kontynentalną Antarktydą.
- Opisuje wpływ wzrostu temperatury na lód morski, lodowce, zwierzęta i warunki życia mieszkańców Arktyki.
- Rozróżnia topnienie lodu pływającego od topnienia lądolod

Ocena dobra (4)

Uczeń spełnia wymagania wskazane poniżej oraz wymagania przewidziane dla ocen niższych.

I. Azja - kontynent kontrastów

- Wyjaśnia przyczyny dużego zróżnicowania rzeźby i wód Azji oraz porównuje wybrane regiony kontynentu.
- Interpretuje mapę hipsometryczną i wskazuje zależności między rzeźbą, odpływem wód oraz rozmieszczeniem obszarów bezodpływowych.
- Wyjaśnia mechanizm cyrkulacji monsunowej.
- Interpretuje związek między odległością od oceanu, rzeźbą terenu i cechami klimatu.
- Wyjaśnia związek między granicami płyt litosfery a występowaniem rowów oceanicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.
- Porównuje sposoby przygotowania ludności do różnych zagrożeń naturalnych.
- Wyjaśnia związek klimatu monsunowego z rytmem uprawy ryżu i dużą pracowitością rolnictwa.
- Porównuje rolnictwo intensywne obszarów monsunowych z gospodarowaniem na terenach suchych.
- Wyjaśnia związek budowy geologicznej Japonii z częstym występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.
- Porównuje wpływ tajfunów i zjawisk sejsmicznych na życie mieszkańców.
- Wyjaśnia rolę edukacji, kultury pracy, innowacji i transportu w rozwoju gospodarczym Japonii.
- Łączy cechy środowiska przyrodniczego z intensywnym rolnictwem i koncentracją ludności na wybrzeżach.
- Wyjaśnia wpływ klimatu, rzeźby, zasobów wodnych i rozwoju gospodarczego na gęstość zaludnienia.
- Interpretuje wykres lub piramidę wieku i wskazuje podstawowe problemy demograficzne.
- Wyjaśnia znaczenie dużego rynku, zasobów pracy, inwestycji, infrastruktury i nowoczesnych technologii.
- Analizuje przestrzenne zróżnicowanie gospodarki między wybrzeżem a wnętrzem kraju.
- Wyjaśnia przyczyny powstawania slumsów oraz rozwój usług informatycznych i nowoczesnego przemysłu
- Wyjaśnia wpływ zasobów ropy, niedoboru wody, zróżnicowania religijnego i położenia geopolitycznego na rozwój regionu.

II. Afryka - środowisko, gospodarka i problemy rozwoju

- Wyjaśnia związek cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej z rozmieszczeniem opadów.
- Łączy strefy klimatyczne z odpowiadającą im roślinnością i glebami.
- Wyjaśnia zależności między suszą, nadmiernym wypasem, wylesianiem i pustoszczeniem.
- Porównuje sposoby gospodarowania sprzyjające i zagrażające równowadze ekologicznej.
- Wyjaśnia różnice między tradycyjnymi a nowoczesnymi działami gospodarki i wskazuje bariery rozwoju.
- Analizuje znaczenie zasobów surowcowych, infrastruktury, edukacji i stabilności politycznej
- Wyjaśnia wieloprzyczynowy charakter niedożywienia i rozróżnia pomoc doraźną od działań długofalowych.
- Wskazuje zależności między produkcją żywności, cenami, transportem i sytuacją polityczną.
- Wyjaśnia związek między środowiskiem, kulturą i rozwojem turystyki oraz wskazuje bariery ograniczające ruch turystyczny.
- Porównuje korzyści gospodarcze z możliwymi skutkami dla przyrody i mieszkańców.

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

- Wyjaśnia związek budowy geologicznej z rozmieszczeniem gór na zachodzie i rozległych nizin wewnątrz kontynentów.
- Analizuje wpływ rozciągłości południkowej na zróżnicowanie warunków przyrodniczych.

- Wyjaśnia mechanizm powstawania zjawisk oraz wpływ ciepłych wód oceanicznych i zderzania mas powietrza.
- Porównuje przestrzenny zasięg, czas trwania i typowe skutki tornad oraz huraganów.
- Wyjaśnia zależności między wycinką lasów, rolnictwem, wydobywaniem, erozją gleby i zmianami obiegu wody.
- Rozróżnia interesy mieszkańców, przedsiębiorstw, państwa i organizacji przyrodniczych.
- Wyjaśnia wpływ kolonizacji, migracji i rozwoju gospodarczego na położenie ludności rdzennej.
- Rozróżnia problemy związane z dostępem do ziemi, edukacji, ochrony zdrowia i zachowaniem kultury
- Wyjaśnia związki między migracją do miast, dostępem do pracy i mieszkań oraz rozwojem nieformalnych osiedli.
- Porównuje problemy i funkcje różnych typów wielkich zespołów miejskich.
- Wyjaśnia rolę uczelni, kapitału, wykwalifikowanych pracowników, innowacji i sieci współpracy w rozwoju technopolii.
- Analizuje znaczenie przemysłu i usług w strukturze gospodarki Stanów Zjednoczonych.

IV. Australia i Oceania

- Wyjaśnia wpływ położenia, cyrkulacji atmosferycznej i prądów morskich na klimat oraz strefowość roślinną.
- Łączy izolację kontynentu z występowaniem licznych endemitów.
- Wyjaśnia wpływ klimatu, dostępu do wody i odległości na rozmieszczenie ludności i rozwój gospodarki.
- Porównuje warunki życia na wybrzeżu i w głębi kontynentu.

V. Obszary okołobiegunowe

- Porównuje środowisko obu obszarów i wyjaśnia zjawisko dnia oraz nocy polarnej.
- Opisuje warunki życia ludności Arktyki i konieczność szczególnej ochrony Antarktydy.
- Wyjaśnia związki między zmianami zlodzenia, poziomem mórz, albedo i funkcjonowaniem ekosystemów.
- Interpretuje dane z różnych lat i formułuje poprawny wniosek o kierunku zmian.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń spełnia wymagania wskazane poniżej oraz wymagania przewidziane dla ocen niższych.

I. Azja - kontynent kontrastów

- Analizuje azjatyckie kontrasty dotyczące wysokości, klimatu, zasobów wodnych i dostępności obszarów dla osadnictwa.
- Łączy informacje z map, profili i danych liczbowych, formułując uzasadnione wnioski o środowisku Az
- Analizuje przyczyny kontrastów klimatyczno-roślinnych Azji i przewiduje skutki anomalii monsunowych dla ludności i gospodarki.
- Porównuje kilka źródeł danych klimatycznych oraz uzasadnia wnioski dotyczące warunków życia.
- Analizuje opis lub dane dotyczące katastrofy i ocenia skuteczność systemów ostrzegania, budownictwa oraz ewakuacji.
- Wskazuje czynniki zwiększające straty na obszarach gęsto zaludnionych i uzasadnia działania ograniczające ryzyko.
- Analizuje znaczenie uprawy ryżu dla wyżywienia ludności oraz wpływ suszy, powodzi i zmian klimatu na produkcję.
- Analizuje, w jaki sposób infrastruktura, edukacja i organizacja przestrzeni ograniczają skutki katastrof w Japonii.
- Ocenia znaczenie warunków przyrodniczych dla osadnictwa, transportu i rolnictwa.
- Analizuje źródła sukcesu japońskiej gospodarki pomimo niedoboru surowców i zagrożeń naturalnych.
- Porównuje znaczenie przemysłu, usług i handlu zagranicznego w tworzeniu nowoczesnej gospodarki.

- Analizuje skutki starzenia się społeczeństwa, migracji wewnętrznych i szybkiego rozwoju miast.
- Łączy informacje demograficzne z potrzebami rynku pracy, mieszkalnictwa i usług publicznych.
- Ocenia korzyści i problemy związane z szybkim wzrostem gospodarczym, w tym presję na środowisko i nierówności regionalne.
- Interpretuje dane dotyczące roli Chin w globalnych łańcuchach dostaw.
- Analizuje kontrasty społeczne i gospodarcze Indii oraz wpływ edukacji, urbanizacji i infrastruktury na możliwości rozwoju.
- Analizuje zróżnicowanie poziomu rozwoju państw Bliskiego Wschodu i rolę eksportu ropy w ich gospodarce.
- Ocenia społeczne, gospodarcze i środowiskowe skutki konfliktów na podstawie kilku źródeł.

II. Afryka - środowisko, gospodarka i problemy rozwojowe

- Analizuje wpływ położenia, rzeźby i prądów morskich na przestrzenne zróżnicowanie środowiska Afryki.
- Porównuje warunki przyrodnicze wybranych stref i przewiduje ich znaczenie dla gospodarowani
- Ocenia skuteczność wybranych metod ochrony gleby i wody.
- Porównuje strukturę gospodarki kilku państw Afryki i ocenia znaczenie inwestycji zagranicznych.
- Wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z uzależnienia gospodarki od eksportu surowców.
- Analizuje wpływ turystyki na zatrudnienie, dochody, ochronę przyrody i życie społeczności lokalnych.
- Ocenia zasady odpowiedzialnej turystyki na podstawie konkretnego przykładu.

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

- Porównuje rzeźbę, wody i dostępność komunikacyjną wybranych regionów Ameryk.
- Łączy informacje z map fizycznych i tematycznych, formułując wnioski o możliwościach zagospodarowania.
- Analizuje studium katastrofy, oceniając wpływ gęstości zaludnienia, jakości zabudowy i systemu ostrzegania na straty.
- Analizuje pozytywne i negatywne skutki urbanizacji dla ludności, gospodarki i środowiska.
- Ocenia wybrane działania poprawiające transport, dostęp do usług i warunki mieszkaniowe
- Ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój regionalny i gospodarkę światową.
- Interpretuje wskaźniki gospodarcze oraz wskazuje mocne strony i wyzwania USA

IV. Australia i Oceania

- Analizuje zależności między klimatem, zasobami wodnymi, pożarami, rolnictwem i rozmieszczeniem ludności.
- Porównuje środowisko kontynentalnej Australii i wybranych wysp Oceanii.
- Analizuje strukturę gospodarki Australii oraz znaczenie eksportu surowców, rolnictwa i usług.
- Ocenia wybrane problemy społeczne i środowiskowe związane z osadnictwem oraz wykorzystaniem zasobów

V. Obszary okołobiegunowe

- Analizuje znaczenie lodu morskiego, lądolodu i specyficznych łańcuchów pokarmowych dla funkcjonowania środowiska polarnego.
- Analizuje społeczne, gospodarcze i środowiskowe konsekwencje zmian klimatu, w tym nowe szlaki transportowe i zagrożenia dla gatunków.

Ocena celująca (6)

Uczeń spełnia wymagania wskazane poniżej oraz wymagania przewidziane dla ocen niższych.

I. Azja - kontynent kontrastów

- Samodzielnie ocenia znaczenie klimatu dla bezpieczeństwa żywnościowego wybranego kraju Azji

- Krytycznie ocenia wiarygodność informacji medialnych o katastrofach oraz przedstawia rozwiązania oparte na danych geograficznych.
- Opracowuje uzasadnioną propozycję ograniczenia zużycia wody lub strat plonów w wybranym regionie rolniczym Azji
- Ocenia znaczenie czynników przyrodniczych i społeczno-kulturowych w rozwoju Japonii, przedstawiając argumenty poparte danymi.
- Krytycznie porównuje różne interpretacje skutków polityki ludnościowej, oddzielając fakty od opinii.
- Przedstawia uzasadnioną ocenę wpływu gospodarki Chin na wybrany sektor gospodarki światowej.
- Rozwiązuje problem dotyczący skutków ograniczenia wymiany handlowej lub zmian popytu na chińskie produkty
- Krytycznie ocenia tezę o Indiach jako kraju wielkich możliwości, uwzględniając zarówno szanse, jak i bariery rozwoju.

II. Afryka - środowisko, gospodarka i problemy rozwoju

- Samodzielnie interpretuje zestaw map, klimatogramów i danych, formułując wnioski o zróżnicowaniu kontynentu
- Projektuje lokalny program ograniczania pustynnienia, uwzględniający warunki przyrodnicze i potrzeby mieszkańców
- Krytycznie analizuje dane i narracje dotyczące roli inwestorów zagranicznych w rozwoju kontynentu.
- Tworzy uzasadnioną strategię ograniczania negatywnych skutków nadmiernego ruchu turystycznego.

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

- Tworzy przekrojową charakterystykę środowiska obu Ameryk, wskazując prawidłowości i wyjątki.
- Rozwiązuje problem dotyczący wpływu rzeźby na klimat, sieć rzeczna i rozmieszczenie ludności.
- Prowadzi wielostronną analizę konfliktu interesów i proponuje rozwiązanie uwzględniające ochronę bioróżnorodności oraz potrzeby ludności.
- Proponuje rozwiązanie konfliktu dotyczącego wykorzystania ziemi, uwzględniając prawa społeczności i cele rozwojowe.
- Interpretuje zestaw map i danych, przewidując możliwe kierunki rozwoju wybranego megalopolis.

IV. Australia i Oceania

- Rozwiązuje problem dotyczący ochrony endemitów w warunkach zmian klimatu i presji gatunków obcych
- Tworzy kompleksową ocenę atrakcyjności Australii dla migrantów, uwzględniając szanse i ograniczenia.

V. Obszary okołobiegunowe

- Porównuje Arktykę i Antarktydę, wykorzystując mapy, zdjęcia satelitarne i wiarygodne źródła.
- Rozwiązuje złożony problem dotyczący wykorzystania nowych możliwości gospodarczych przy jednoczesnej ochronie wrażliwego środowiska